

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Přejatá slova obecná

Tematická oblast	Pravopis vesele i vážně
Datum vytvoření	3. 4. 2013
Ročník	Nižší ročníky osmiletého gymnázia
Stručný obsah	Cvičení jsou věnovaná přejatým slovům obecným.
Způsob využití	Snímek 2, 4, 7, 8, 9 obsahuje teorii o přejatých slovech. Další jsou určeny k procvičení dané látky.
Autor	Mgr. Martina Svízelová
Kód	VY_32_INOVACE_14_CSVI18

Která slova v bublině jsou správně napsána?

- Psaní **z** ve slovech zdomácnělých (gymnázium, analýza, univerzita, pulz).
- Psaní **s** ve slovech, která vnímáme stále jako cizí (disharmonie, laser).
- Psaní **s** i **z** (romanti**s**mus i romanti**z**mus).

PRÓSA
KURZ
DEZERT
REVERS
MECHANISMUS
PRESIDENT
DESIGN

ŘEŠENÍ

- Správně je napsáno: kurz, dezert, mechanismus (i MECHANIZMUS), design.
- Chybně je napsáno: prósa (PRÓZA), revers (REVERZ), president (PREZIDENT).

(V závorkách jsou uvedeny správné tvary.)

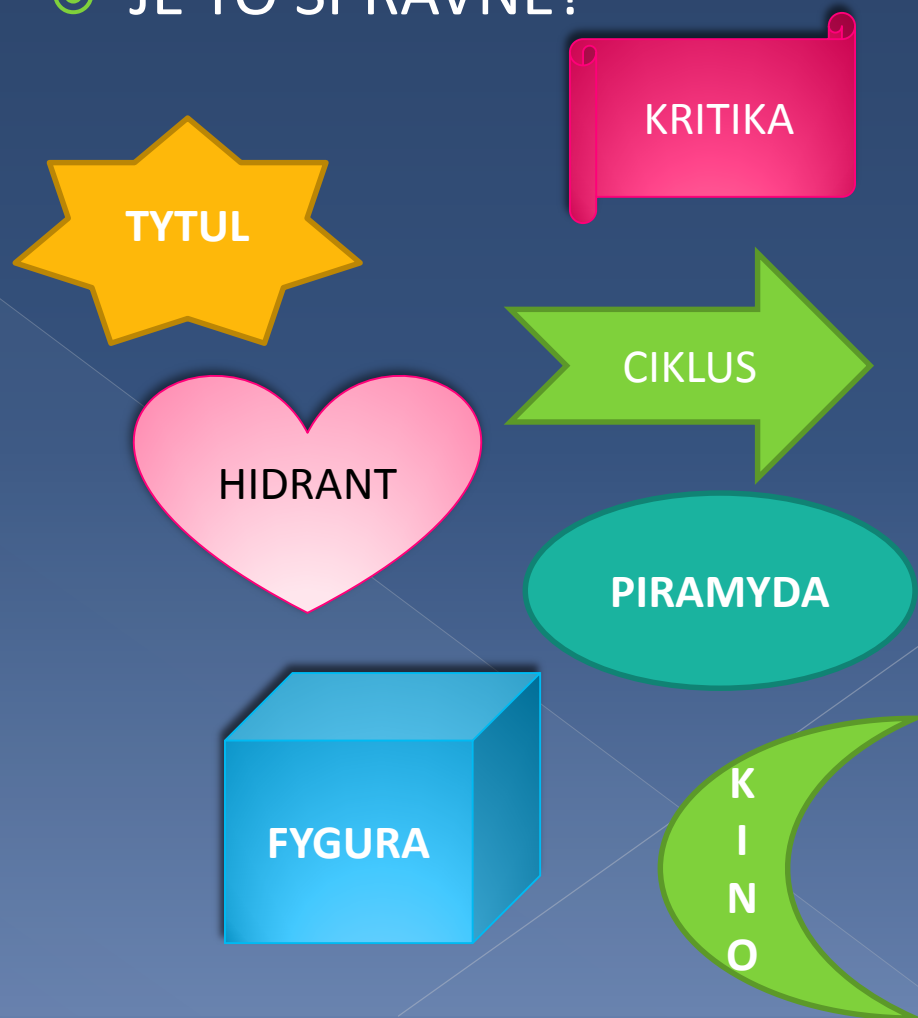
Délka samohlásek

- Dlouhou samohlásku píšeme tam, kde ji vyslovujeme bez kolísání, např.: **anténa, móda, filé, protéza, olympiáda, angína.**
- Délky samohlásek neoznačujeme u slov zakončených na -erie (**drogerie**), -on (**citron, balon**), -ura (**kultura**), -in (**vitamin, penicilin**).
- Dlouhou nebo krátkou píšeme: **chlor i chlór, jod i jód.**

Psaní i, y

- Podle původního pravopisu se zachovává psaní:
 - > i: historie, chirurg
 - > y: fyzika, symbol

JE TO SPRÁVNĚ?

Řešení

- Správně je napsáno: KRITIKA, KINO.
- Chybně je napsáno: tytul (TITUL), hidrant (HYNDRANT), ciklus (CYKLUS), piramyda (PYRAMIDA), fygura (FIGURA).

(V závorkách jsou uvedeny správné tvary.)

Slova přejatá

- Podstatná jména rodu mužského končící na **-us** se skloňují podle vzoru **pán** nebo **hrad**.
Zakončení **-us** se většinou odsouvá.

cyklus → bez cyklu

- Některá podstatná jména zůstávají nesklonná, např. **filé, kupé, alibi**.

Slova přejatá

- Jména středního rodu končící na **-eum, -ium, -uum** mívají tvary jednotného čísla a 1. a 4. pádu mn. č. podle vzoru **město**, ostatní podle **moře**. Zakončení **-um** se odsouvá.

stadium → bez stadia (j.č.), bez stadií (mn.č.)

- Ostatní jména středního rodu končící na **-um** mají v obou číslech tvary podle vzoru **město** (bez zakončení **-um**).

Slova přejatá

- Jména středního rodu končící na **-ma** kmen rozšiřují a skloňují se podle vzoru **město**.

drama → dramatu

- Podstatná jména končící na **-a**, např. idea, Korea, mají skloňování zčásti podle vzoru žena, zčásti podle vzoru růže, v některých pádech podle obou.

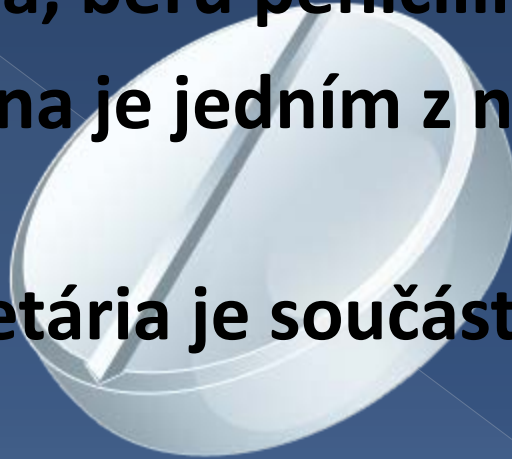
Opravte chyby

- Trápí mě angina, беру penicilín.
- Bedřich Smetana je jedním z největších géníusů hudbi.
- Návštěva planetárijia je součástí víuky astronomie.
- Některým druhům jabloní se daří i v drsném klima.
- Všechny závazky byly splněny před stanoveným datumem.

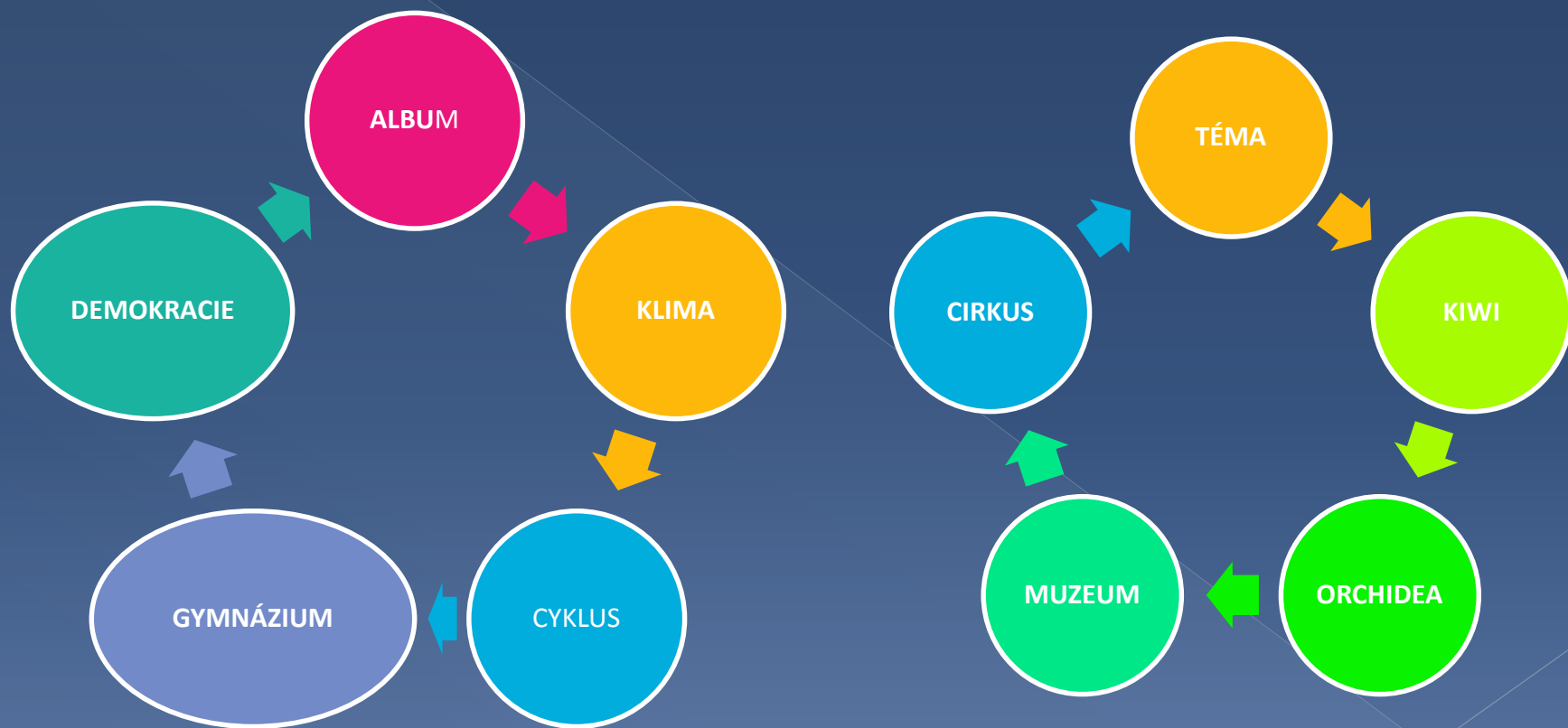

Řešení

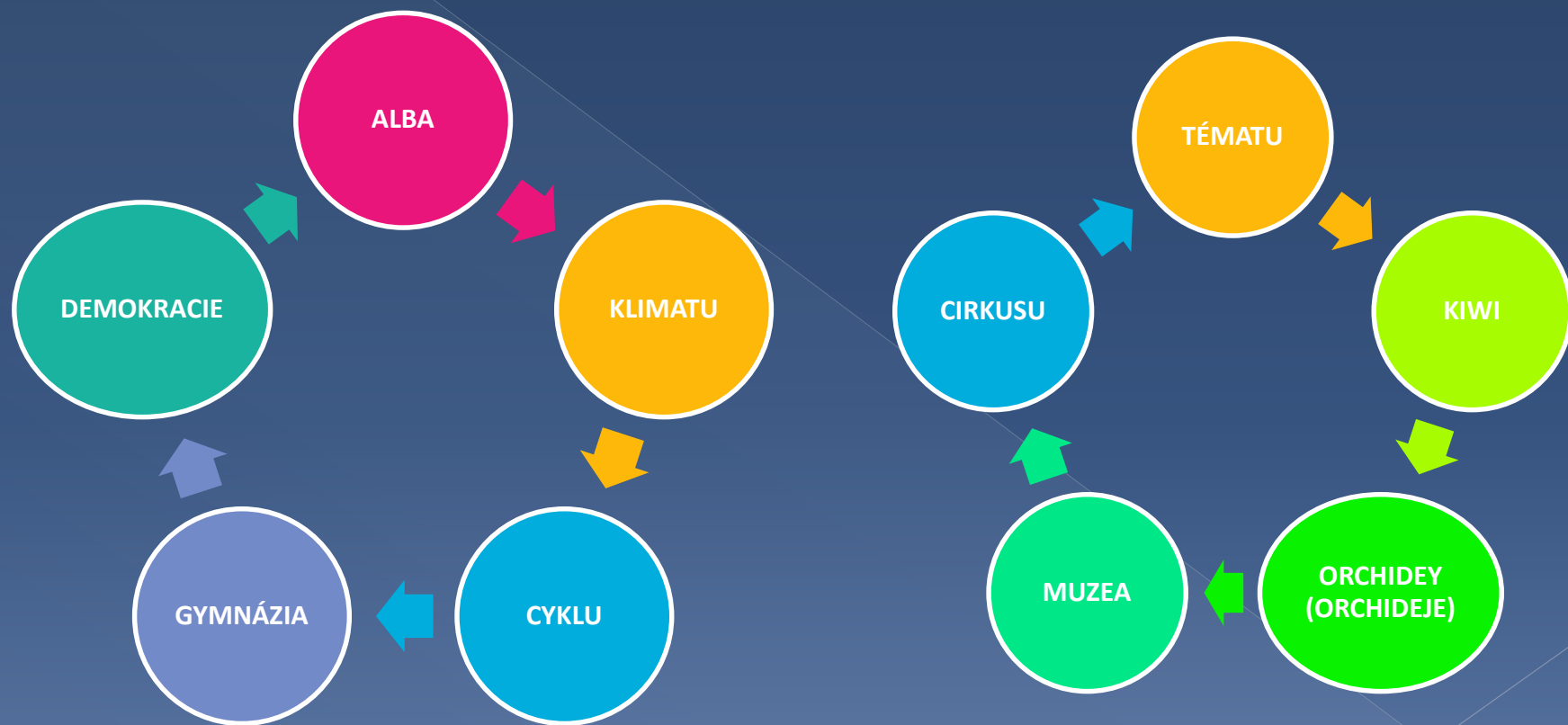
- ◎ Trápí mě angína, беру penicilin (penicilín).
- ◎ Bedřich Smetana je jedním z největších géníů hudby.
- ◎ Návštěva planetária je součástí výuky astronomie.
- ◎ Ně kterým druhům jabloní se daří i v drsném klimatu.
- ◎ Všechny závazky byly splněny před stanoveným datem.

Vytvořte 2. pád č. j.

Řešení

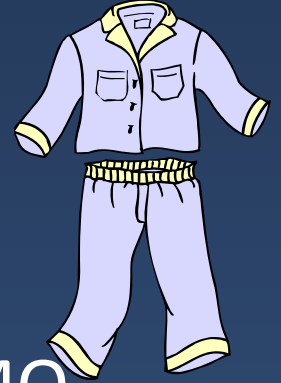

Doplňte přejatá slova

- Co si oblékám, když jdu do postele?
- Do Prahy jsme jeli sami ve vlakovém.....
- Novinář dělal s hercem rozhovor neboli.....
- Lékař určil u pacienta
- Ranní, jako čištění zubů, umývání obličeje, mě nebaví.
- Doktorka mě poslala s bolavými zády na nápravné cvičení neboli.....
- Na sloupu visí o konání divadelního představení.

Řešení

- Co si oblékám, když jdu do postele? PYŽAMO
- Do Prahy jsme jeli sami ve vlakovém KUPÉ.
- Novinář dělal s hercem rozhovor neboli INTERVIEW.
- Lékař určil u pacienta DIAGNÓZU.
- Ranní HYGIENA, jako čištění zubů, umývání obličeje, mě nebaví.
- Doktorka mě poslala s bolavými zády na nápravné cvičení neboli REHABILITACI.
- Na sloupu visí PLAKÁT o konání divadelního představení.

Zdroje

- Obrázky: Klipart Microsoft Office
- MARTINCOVÁ, O. a kol. *Pravidla českého pravopisu*. 2. vyd. Praha: Fortuna, 2007. ISBN 80-7168-679-4.